

Avdelningen för juridik
Anna Marcusson

Klimat- och näringslivsdepartementet

103 33 Stockholm

Naturvårdsverkets skrivelse Minska risken att systemet med anmälningsskyldighet utnyttjas för avfallsbrottslighet

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) delar Naturvårdsverket syn att ytterligare reglering kan minska risker för att anmälningsskyldigheten utnyttjas. SKR tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om sänkt gräns för tillståndsskyldighet vid hantering av blandat bygg- och rivningsavfall samt lättfraktioner och stoft.

SKR ser positivt på att krav på vad en anmälan och ett föreläggande om försiktighetsmått utfärdat av tillsynsmyndigheten ska innehålla men anser att sådan författningsreglering i möjligaste mån bör samordnas med befintliga författningsreglering.

SKR tillstyrker ett förtydligande av att kravet på sortering av bygg- och rivningsavfall ska ske på den plats där avfallet uppkommer men anser att det behöver vara tydligt för alla kraven i 3 kap. avfallsförordningen var kraven ska uppfyllas.

SKR vill genomgående framhålla behovet av framförhållning för de kommunala tillsynsmyndigheterna när förordningsändringar genomförs.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

4.1 Det finns behov av ytterligare reglering

SKR delar Naturvårdsverkets uppfattning ytterligare reglering kan minska riskerna med att anmälningsskyldigheten som sådan utnyttjas av kriminella aktörer. SKR ser positivt på att frågan om vandelsprövning kommer att utredas.

Möjligheten att genom skärpta regler helt komma åt brottslig verksamhet är dock begränsade. Hårdare regler som medför ytterligare kostnader för alla aktörer inom en bransch kan i vissa fall innebära större incitament för att

helt undvika följa de regler som finns. I avfallsammanhang kan det t.ex. innebära att avfall dumpas.

4.2 Sänkt gräns för tillståndsplikt vid hantering av blandat bygg- och rivningsavfall samt lättfraktioner och stoft

SKR tillstyrker Naturvårdsverkets förslag. Förbundet delar Naturvårdsverkets problembild att s.k. fluff och osorterat bygg och rivningsavfall varit attraktivt att hantera inom illegala verksamheter. Hanteringen är även förenad med problem genom att materialet i vissa fall har potential att självantända och det finns svårigheter med att avgöra om det i ett enskilt fall är fråga om farligt avfall eller inte. Förbundet ser därför positivt på en lägre nivå för när tillståndsplikt inträder.

Att verksamheter som varit anmälningspliktiga blir tillståndspliktiga innebär att tillsynsmyndighet kommer att ändras för flera verksamheter. Länsstyrelsen kan naturligtvis överlåta tillsynen till kommunal nämnd, på kommunfullmäktiges begäran. En begäran behöver beredas i kommunen inför beslut och kräver således relativt lång framförhållning.

SKR vill liksom flera kommuner uppmärksamma att avfallets vikt i ton kan vara är svåruppskattat. Det kan finnas fördelar med att tillstånds och anmälningsplikt för aktuella avfallsmängder kopplas till kubikmeter i stället för vikt.

4.3 Utökade krav vid anmälan av lagringsverksamhet

SKR ser positivt på att krav på vad en anmälan och ett föreläggande om försiktighetsmått utfärdat av tillsynsmyndigheten ska innehålla. En sådan ändring bör i möjligaste mån samordnas med redan befintliga krav i förordningen.

Av Naturvårdsverkets redogörelse framgår att provtagning ofta behövs för att fastställa kategorisering och risker med ett avfall då det som samlats in som icke-farligt avfall ofta innehåller farliga ämnen. Det innebär i sig risker att tillsynsmyndigheten behöver lita på verksamheternas egenkontroll, provtagning och analysresultat. Åtgärder som kan underlätta för tillsynsmyndigheterna att få kostnadstäckning för provtagning som utförs av myndigheten kommer vara av stor betydelse.

4.4 Utsortering av bygg- och rivningsavfall ska ske på den plats där avfallet uppkommer

SKR tillstyrker ett förtydligande av att kravet på sortering av bygg- och rivningsavfall gäller på den plats där avfallet uppkommer. Förbundets uppfattning är att bestämmelsen i huvudsak redan tillämpas så i tillsynen.

Ett förtydligande behöver dock ses i relation till övriga krav på utsortering och avskiljning i 3 kap. avfallsförordningen. Ett förtydligande i en bestämmelse kan innebära att oavsiktliga otydigheter i andra regler. Det behöver vara tydligt för alla kraven om avsikten är att de ska uppfyllas på platsen där avfallet uppstår eller om de kraven kan uppfyllas på annan plats.

4.5 Det bör i nuläget inte införas antecknings- och rapporteringsskyldighet för icke farligt avfall

SKR delar Naturvårdverkets bedömning att ytterligare krav inte bör införas i nuläget.

4.6 Tillsynsmyndigheten behöver bättre förutsättningar för att bedöma en anmälan

SKR är positivt till att den s.k. sexveckorsfristen ses över i en vidare kontext. SKR vill dock redan nu uppmärksamma att tillämpningen av bestämmelsen i 9 kap. 6 c § miljöbalken är förenad med vissa oklarheter.

Bestämmelsen är placerad i 9 kap. miljöbalken under rubriken Tillstånds- eller anmälningsplikt för miljöfarliga verksamheter och tillämplig på de anmälningspliktiga verksamheterna som omfattas av miljöprovsningsförordningen (2013:251). För vissa hälsoskyddsverksamheter föreskrivs i förordningen (1998:998) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) särskilda tidsfrister, se 38 och 38 a §§.

För miljöfarliga verksamheter vars tillståndsplikt regleras i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det mer oklart om den närmast processuella regeln i 9 kap. 6 c § miljöbalken gäller. Tillståndsplikten är i de fallen meddelad med stöd av 9 kap. 7 § miljöbalken. Frågan har även berörts i ett av Naturvårdverkets nyligen remitterat utkast till vägledning för 13 § FMH.

Vilka möjligheter som finns att för miljöfarliga verksamheter med föreskriven tillståndsplikt i FMH och för hälsoskyddsverksamheter fatta beslut om att verksamheten får påbörjas senare än de sex veckorna på grund av att handläggningen inte kunnat slutföras inom tidsfristen är oklart.

Verksamheten kan naturligtvis påbörjas innan de sex veckorna gått i de fall ärendet handlagts färdigt. Det är inte helt klart om utvinning av värme genom olika typer av värmepumpsanläggningar (17 § FMH) ska ses som miljöfarlig verksamhet eller hälsoskyddsverksamhet.

Det är inte heller helt klart vad det innebär för krav från tillsynsmyndigheten om beslut inte har fattats inom de sex veckorna (se t.ex. MÖD 2016:41 som avser vattenverksamheter, men som av Mark- och miljödomstolen i Umeå tillämpats även på verksamheter vars tillståndsplikt regleras i FMH (dom 2022-03-16 i mål M 35-22) när den tidsfristen gäller.

Ikraftträdande och övriga synpunkter

SKR vill framhålla att även om förändringar är lovvärda och brådskande behöver såväl tillsynsmyndigheter som verksamhetsutövare ges tid för omställning från det att förordningsändringarna beslutas till de börjar gälla. Beslut om förändrade taxor och eventuell framställan om övertagande av tillsyn kan behöva fattas av kommunfullmäktige vilket kräver lång framförhållning.

I de fall nya begrepp införs bör det gälla en samsyn om vad de innebär eller begreppen förtydligas i författning. SKR:s uppfattning är att det inte finns en samsyn kring begreppet ”inert” som kommer att underlätta för tillsynsmyndigheter eller verksamhetsutövare.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg
Verkställande direktör

Sara Catoni
Avdelningschef